

KOMPAUN SEBAGAI INSTRUMEN PENGUATKUASAAN UNDANG-UNDANG SYARIAH: ANALISIS PELAKSANAAN TERHADAP KESALAHAN-KESALAHAN DI BAWAH ENAKMEN UNDANG-UNDANG KELUARGA ISLAM NEGERI PERLIS

COMPOUND AS AN INSTRUMENT FOR ENFORCING SHARIAH LAW: AN ANALYSIS OF ITS IMPLEMENTATION IN RESPECT OF OFFENCES UNDER THE PERLIS ISLAMIC FAMILY LAW ENACTMENT

¹ Mohd Husni Za'im Mohd Said, ¹ Jasni Sulong, ^{2*} Mohd Mahyeddin Mohd Salleh

¹ Pusat Pengajian Ilmu Kemanusiaan, Universiti Sains Malaysia, Gelugor, Malaysia

² Institut Fatwa dan Halal (IFFAH), Universiti Sains Islam Malaysia, Nilai, Malaysia

*Correspondence:

Mohd Mahyeddin Mohd Salleh,
e-mail:
mahyeddin@usim.edu.my

History:

Received : 5.2.2026
Revised : 11.8.2026
Accepted : 13.8.2026
Published: 30.9.2026

Cite as:

Mohd Said, M. H. Z., Sulong, J., & Mohd Salleh, M. M. (2026). Kompaun sebagai instrumen penguatkuasaan undang-undang Syariah: Analisis pelaksanaan terhadap kesalahan-kesalahan di bawah Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Negeri Perlis. *Jurnal Pengurusan dan Penyelidikan Fatwa*, 31(3), 403–420.
<https://doi.org/10.33102/jfatwa.vol.31no3.833>

Funding

No funding was received for this study.

Abstract

The implementation of compounding in the enforcement of shariah offences constitutes a relatively new development under Islamic law in Malaysia. Although the compounding system can expedite the resolution of cases without involving court proceedings, it also carries the risk of abuse if transparent monitoring mechanisms are not in place. The increase in repeat offences and bureaucratic constraints in enforcement pose significant challenges to the enforcement of shariah law in the country. This article aims to analyse the development of the implementation of compounding for Syariah criminal offences in the state of Perlis. This study adopts a qualitative approach through interviews, document analysis, and examination of legal references related to the implementation of compounding for shariah offences in Malaysia. The data are analysed thematically to identify issues and challenges, as well as to propose recommendations for improvement. The scope of the study focuses on the establishment of compounding powers under the Perlis State Islamic Family Law Enactment 2006 and their implementation through the Perlis State Islamic Family Law (Compounding of Offences) Rules 2024. The findings indicate that the existence of compounding powers within the enactment and their implementation through subsidiary legislation, namely the rules, have provided highly significant added value to the development of shariah law in the state of Perlis. The synergy between prosecution agencies vested with prosecutorial powers and enforcement authorities responsible for carrying out enforcement operations has become a key pillar in ensuring that Syariah law is implemented in a fair, effective, and socially accepted manner

Keywords: *Compounding, shariah offences, Islamic Family Law Enactment, State of Perlis*

© The Author(s). This article is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License (CC BY 4.0). Reuse and adaptation are permitted, provided appropriate credit is given to the author(s) and source, a licence link is provided, and any changes made are indicated.

Abstrak

Perlaksanaan kompaun dalam penguatkuasaan undang-undang kesalahan syariah adalah merupakan antara perkara baharu di bawah undang-undang Islam di Malaysia. Walaupun sistem kompaun dapat mempercepat proses penyelesaian kes tanpa melibatkan prosiding mahkamah, namun ia juga berisiko disalah guna jika tiada pemantauan yang telus. Peningkatan kesalahan berulang dan birokrasi dalam penguatkuasaan memberi cabaran besar kepada penguatkuasaan undang-undang kesalahan syariah di negara ini. Artikel ini bertujuan menganalisis perkembangan pelaksanaan kompaun bagi kesalahan syariah di negeri Perlis. Kajian ini menggunakan pendekatan kualitatif melalui temubual, analisis dokumen dan rujukan undang-undang yang berkaitan pelaksanaan kompaun kesalahan syariah di Malaysia. Data dianalisis secara tematik untuk mengenal pasti isu dan cabaran serta cadangan penambahbaikan. Skop kajian difokuskan kepada pewujudan kuasa kompaun di dalam Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Negeri Perlis 2006 dan pelaksanaannya melalui Kaedah-Kaedah Undang-Undang Keluarga Islam (Pemkompaunan Kesalahan) Negeri Perlis 2024. Kajian mendapati bahawa kewujudan kuasa kompaun di dalam enakmen dan pelaksanaannya melalui undang-undang subsidiari iaitu kaedah telah memberi nilai tambah yang amat signifikan kepada perkembangan undang-undang syariah di negeri Perlis. Sinergi antara agensi pendakwaan yang mempunyai kuasa untuk mendakwa dan penguatkuasa yang menjalankan operasi penguatkuasaan telah menjadi tonggak penting dalam memastikan undang-undang syariah dapat dilaksanakan secara adil, berkesan dan diterima masyarakat.

Kata kunci: *Kompaun, kesalahan syariah, Enakmen Undang-undang Keluarga Islam, negeri Perlis*

PENGENALAN

Meskipun kompaun diiktiraf sebagai salah satu instrumen penguatkuasaan dalam pelbagai perundangan di Malaysia, pelaksanaannya dalam konteks undang-undang syariah masih berada pada tahap yang terhad dan belum diinstitusikan secara menyeluruh di kebanyakan negeri. Hal ini menyebabkan tindakan penguatkuasaan ke atas kesalahan-kesalahan syariah banyak tertumpu kepada pendakwaan di mahkamah tanpa alternatif penyelesaian awal yang lebih efisien. Sedangkan, kuasa kompaun yang dilaksanakan dengan berhemah mampu menjadi mekanisme pencegahan dan pendidikan yang efektif, khususnya bagi kesalahan ringan atau yang melibatkan kesalahan pelanggaran prosedur. Pendekatan ini perlu diambil oleh badan perundangan negeri dan pihak berkuasa agama yang menjalankan penguatkuasaan dan pendakwaan undang-undang syariah supaya pelaksanaannya akan membawa keadilan dan diterima baik oleh semua pihak (Ahmad Ibrahim, 1993).

Di Malaysia, hukuman bagi semua kesalahan syariah adalah dikategorikan sebagai hukuman yang berbentuk takzir (Paizah Haji Ismail, 2007). Ia memberi kuasa kepada Mahkamah Syariah dan budi bicara hakim syarie untuk menjatuhkan hukuman yang setimpal dengan kesalahan yang dilakukan oleh pesalah (Mahmood Zuhdi Ab. Majid, 1997). Walaubagaimanapun bentuk hukuman tersebut adalah dikawal oleh undang-undang persekutuan iaitu maksima denda sebanyak lima ribu ringgit, enam kali sebatan dan tiga tahun penjara berdasarkan Akta Mahkamah Syariah (Bidang Kuasa Jenayah) 1965 (Mahmud Saedon, 1990). Penerimaan kompaun dalam sistem penguatkuasaan undang-undang syariah di Malaysia masih bersifat baharu dan Perlis merupakan negeri pertama yang memperuntukannya secara jelas di dalam enakmen dan undang-undang subsidiari. Oleh itu, inisiatif kompaun sebagai sebahagian daripada sistem penguatkuasaan kesalahan syariah perlu diperhalusi dan diharmonikan dengan

prinsip syariah serta disokong dengan garis panduan pelaksanaan yang telus dan berhikmah (Mohd Na'im Hj Mokhtar, 2023).

KAJIAN LITERATUR

Kompaun dan Kedudukannya dalam Undang-undang Islam

Kompaun merujuk kepada satu bentuk penyelesaian yang ditawarkan oleh pihak berkuasa agama kepada individu yang melakukan sesuatu kesalahan dan pesalah bersetuju membayar sejumlah amaun tertentu bagi mengelak daripada didakwa di mahkamah. Dalam konteks undang-undang umum di Malaysia, sistem kompaun telah lama diamalkan dalam kesalahan-kesalahan kecil seperti kesalahan lalu lintas melalui Akta Pengangkutan Jalan 1987 (Akta 333), kebersihan, dan pelanggaran peraturan perbandaran. Sejarah pelaksanaannya menunjukkan bahawa kompaun berfungsi sebagai mekanisme alternatif kepada pendakwaan, yang menjimatkan masa, mengurangkan beban mahkamah, dan mempercepat penyelesaian kes (Rohayu Abdul Ghani & Engku Ahmad Zaki Engku Alwi, 2007). Selain itu ia juga bertindak sebagai mekanisme pencegahan dan pengajaran kepada masyarakat awam daripada melakukan kesalahan yang lebih serius. Kompaun ini dilaksanakan melalui peruntukan khusus dalam undang-undang atau kaedah yang diluluskan oleh badan perundangan yang berkaitan.

Dari perspektif Islam, walaupun istilah "kompaun" tidak digunakan secara langsung dalam nas, prinsip penyelesaian kes di luar mahkamah dengan persetujuan adalah dibenarkan dalam hal-hal tertentu, terutama bagi kesalahan takzir. Al-Qur'an membenarkan penyelesaian secara damai antara pihak yang berselisih, seperti dalam Surah al-Nisā' ayat 128 yang bermaksud, "maka tidak mengapa keduanya berdamai secara baik (sulh)" dan Surah al-Hujurat ayat 9 yang bermaksud, "damaikanlah antara dua golongan orang beriman (fa-aṣliḥū baināhumā)". Kedua-dua ayat ini menjadi asas kepada keharusan pelaksanaan kompaun dalam undang-undang Islam, khususnya bagi kesalahan yang tidak melibatkan hak Allah secara langsung. Mekanisme kompaun dilihat sebagai bentuk sulh (perdamaian) atau islah (pembaharuan) moden yang dibenarkan syarak demi mencapai maslahat, mencegah mudarat yang lebih besar, dan menyelesaikan kes secara adil dan berhemah.

Kompaun yang dilaksanakan ini merupakan suatu tindakan restoratif bagi kesalahan takzir iaitu kesalahan pelanggaran prosedur melalui penalti kewangan unilateral. Tawaran kompaun yang diberikan oleh penguatkuasa boleh dikategorikan sebagai penyelesaian secara damai di bawah penguatkuasaan Syariah. Apabila orang yang disyakki bersalah telah bersetuju untuk membayar kompaun, ia telah memudahkan proses penguatkuasaan tanpa perlu diteruskan prosiding mahkamah. Ia sekaligus dapat menjimatkan masa, tenaga kerja dan mempercepatkan prosedur perundangan melalui pendekatan keadilan restoratif (Mohamad Ridhuan Mohd Zawawi et al., 2016).

Pelaksanaan mekanisme kompaun bagi kesalahan-kesalahan tertentu merupakan suatu pembaharuan kepada penguatkuasaan undang-undang kesalahan syariah. Pendekatan ini dapat meningkatkan kecekapan agensi penguatkuasa dan pendakwaan serta dapat mengurangkan beban Mahkamah Syariah (Siti Zubaidah Ismail, 2013). Pendekatan kompaun ini boleh diiktiraf sebagai suatu pendekatan terkini dalam undang-undang kesalahan syariah moden, khususnya bagi kesalahan ringan dan tidak menjejaskan prinsip keadilan Islam serta maqasid Syariah (Muhammad Safwan Harun et al., 2018). Ini sejajar dengan matlamat penguatkuasaan undang-undang Syariah yang bertujuan untuk mencapai asas kemaslahatan dalam kehidupan berpandukan sumber Islam dengan memberi hukuman kepada orang yang melakukan

kesalahan (Othman Ishak, 1990). Islam juga telah menggariskan panduan dan sempadan untuk umat Islam patuhi agar tidak melakukan tindakan yang menyalahi hukum Syarak.

Dalam memastikan perundangan kesalahan syariah ini berjalan mengikut matlamat Syarak, pendakwaan memainkan peranan penting untuk menjalankan pendakwaan terhadap kesalahan syariah dengan berpaksikan kepada matlamat syariah iaitu maqasid al-Shariah yang menggariskan pemeliharaan agama, nyawa, akal, keturunan, dan harta. Pendakwaan yang dilakukan adalah untuk menjaga kepentingan-kepentingan tersebut dan bukan untuk menindas individu (Junaidi & Samudin, 2022). Manakala tugas penguatkuasaan diberikan kepada agensi khusus yang menjalankan tugas hisbah yang merupakan salah satu badan pentadbiran yang mengawasi tindak tanduk masyarakat sama ada dalam hal ehwal moral, akhlak, dan kehidupan beragama (Alias Azhar, 2018). Konsep ini digunapakai oleh penguatkuasa agama negeri yang bertindak sebagai badan yang diberi kuasa oleh pemerintah untuk menjalankan penguatkuasaan bagi kesalahan syariah berdasarkan undang-undang.

Penggubalan, Penguatkuasaan dan Pendakwaan Undang-undang Kesalahan Syariah Perlis

Di Malaysia, kuasa perundangan yang berkaitan agama Islam berada di bawah bidangkuasa negeri melalui Jadual Kesembilan Senarai II Perlembagaan Persekutuan (Azman Ab Rahman et al., 2019). Peruntukan ini memberi kuasa kepada pihak berkuasa agama negeri iaitu Majlis Agama Islam Negeri untuk menggubal undang-undang termasuk penalti bagi kesalahan tertentu (Siti Zubaidah Ismail, 2008). Penguatkuasaan dan pendakwaan bagi kesalahan syariah diperuntukkan di bawah enakmen kesalahan syariah dan terdapat juga sebahagian kesalahan yang dikenakan penalti di dalam enakmen pentadbiran Islam dan enakmen keluarga Islam. Bentuk kesalahan syariah yang terdapat dalam enakmen-enakmen tersebut dikategorikan kepada lima bahagian. Pertama, kesalahan berkaitan akidah, kedua kesalahan berkaitan dengan kesucian agama Islam serta institusinya. Ketiga, kesalahan yang mempunyai kaitan dengan tatasusila atau tata tertib seseorang, dan yang keempat kesalahan berkaitan matrimoni dan akad nikah (Siti Aishah Borhanuddin et al., 2025).

Peruntukan undang-undang yang memperuntukkan kesalahan syariah dan hukumannya di negeri Perlis, diperuntukkan dalam tiga enakmen yang berasingan iaitu Enakmen Jenayah dalam Syarak 1991, Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2006 dan Enakmen Pentadbiran Agama Islam 2006. Kesalahan yang berkaitan hukum syarak diperuntukkan dalam Enakmen Jenayah dalam Syarak 1991 seperti kesalahan khalwat, muqaddimah zina, liwat, minum arak dan sebagainya. Manakala kesalahan yang melibatkan prosedur perkahwinan yang diperuntukkan dalam Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2006, seperti tidak hadir mendaftarkan perkahwinan, berpoligami tanpa kebenaran, perceraian di luar mahkamah, meninggalkan langsung isteri, menganiaya isteri atau suami dan sebagainya. Seterusnya, kesalahan yang melibatkan pentadbiran Islam pula diperuntukkan dalam Enakmen Pentadbiran Agama Islam 2006 seperti kesalahan memalsukan dokumen, mengajar tanpa tauliah, penubuhan masjid tanpa kebenaran, membuat pungutan khairat tanpa kebenaran dan sebagainya.

Kesalahan di bawah Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Negeri Perlis 2006

Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Negeri Perlis 2006 merupakan satu undang-undang penting yang menjadi panduan untuk menyusun atur hal ehwal perkahwinan orang Islam di negeri Perlis. Prosedur dan tatacara yang diperuntukkan dalam enakmen ini merupakan

mekanisme kawal selia terhadap urusan pendaftaran perkahwinan, perceraian dan rujuk yang perlu dipatuhi, dan kegagalan mematuhi peruntukan tersebut boleh mengakibatkan penalti dikenakan terhadap individu yang melanggar prosedur dan tatacara berkenaan. Di dalam enakmen ini terdapat 17 penalti yang berhubung dengan kesalahan pelanggaran prosedur yang ditetapkan. Senarai kesalahan adalah seperti jadual berikut:

Jadual 1. Penalti kesalahan pelanggaran prosedur.

Seksyen	Tajuk	Huraian ringkas/ kesalahan	Hukuman
35	Tidak Hadir di Hadapan Pendaftar	Gagal hadir di hadapan Pendaftar dalam masa ditetapkan.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya.
36	Pelanggaran terhadap Seksyen 32	Melanggar syarat pendaftaran yang sah.	Denda tidak melebihi RM500 atau penjara tidak melebihi 3 bulan (kali pertama). Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan (ulangan).
37	Gangguan terhadap Perkahwinan	Memaksa atau menghalang perkahwinan yang sah dengan kekerasan atau ugutan.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya.
38	Akuan atau Pernyataan Palsu	Membuat akuan/pernyataan palsu untuk membolehkan perkahwinan.	Denda tidak melebihi RM2,000 atau penjara tidak melebihi 1 tahun atau kedua-duanya.
39	Akad Nikah oleh Orang Tidak Bertauliah	Mengakadnikahkan tanpa kuasa yang sah di bawah Enakmen.	Denda tidak melebihi RM2,000 atau penjara tidak melebihi 1 tahun atau kedua-duanya.
40	Kesalahan-kesalahan Berhubung dengan Akad Nikah	a) Akad nikah tanpa kebenaran berkahwin atau tanpa dua orang saksi. b) Akad nikah bertentangan dengan Bahagian II.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya.
124	Poligami tanpa kebenaran Mahkamah	Lelaki berkahwin lagi semasa perkahwinan sedia ada tanpa kebenaran bertulis dari Mahkamah.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya.

125	Perceraian di luar Mahkamah dan tanpa kebenaran Mahkamah	Melafazkan talaq di luar Mahkamah tanpa kebenaran Mahkamah.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya.
126	Tidak membuat laporan	Cuai atau tidak membuat laporan yang diwajibkan di bawah enakmen ini.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya.
127	Meninggalkan langsung isteri	Tidak mematuhi perintah Mahkamah untuk hidup bersama semula dengan isteri.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya.
128	Menganiaya isteri atau suami	Menganiaya atau menipu harta isteri atau suami.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya.
129	Tidak memberi keadilan yang sewajarnya kepada isteri	Tidak memberi keadilan sewajarnya kepada isteri mengikut hukum syarak.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya.
130	Isteri tidak menurut perintah	Isteri tidak menurut perintah suami yang sah mengikut hukum syarak.	Denda tidak melebihi RM100 (kesalahan pertama); denda tidak melebihi RM500 (kesalahan berulang).
131	Percubaan menjadi murtad untuk membatalkan perkahwinan	Percubaan untuk menjadi murtad bagi membatalkan perkahwinan.	Penjara tidak melebihi satu tahun.
132	Persetubuhan luar nikah antara orang yang bercerai	Bersekedudukan semula selepas perceraian tanpa ruju' yang sah.	Denda tidak melebihi RM3,000 atau penjara tidak melebihi 2 tahun atau kedua-duanya.
133	Kecuaian dengan sengaja untuk mematuhi perintah	Cuai atau tidak mematuhi perintah Mahkamah yang sah.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan atau kedua-duanya.
134	Percubaan dan subahat	Percubaan atau bersekongkol dalam melakukan kesalahan di bawah Enakmen ini.	Denda atau penjara mengikut kesalahan utama.

(Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Negeri Perlis 2006)

Peruntukan kesalahan yang terdapat di dalam Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Negeri Perlis 2006 ini adalah bersifat untuk memberi pengajaran dan sebagai langkah mitigasi terhadap kesalahan yang telah dilakukan (Siti Aishah Borhanuddin et al., 2025). Peruntukan-peruntukan ini juga memainkan peranan penting dalam melindungi hak-hak wanita dan anak-anak daripada dianiaya atau diabaikan. Secara tuntasnya, seksyen-seksyen ini bukan hanya

berfungsi untuk menghukum, tetapi juga mendidik masyarakat Islam supaya mematuhi hukum dan menghormati nilai-nilai kekeluargaan yang ditetapkan dalam Islam.

Pelanggaran terhadap prosedur yang telah ditetapkan oleh enakmen ini boleh menyebabkan implikasi hukum syarak. Dalam kes Pendakwa Syarie Iwn Nor Fazilah binti Ahmad Zaini, Orang Kena Tuduh (OKT) telah dituduh di atas kesalahan membuat akuan palsu untuk mendapatkan perkahwinan. OKT telah berkahwin dengan seorang lelaki di Pulau Pinang dan telah berkahwin dengan seorang lelaki lain di negeri Perlis dengan mengisytiharkan dirinya sebagai seorang dara dan tidak pernah berkahwin. Selanjutnya OKT telah disiasat dan didakwa di bawah Seksyen 38 Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Perlis) 2006 kerana telah membuat akuan palsu untuk mendapatkan perkahwinan (Mahkamah Rendah Syariah Kangar Perlis, t.th). Di dalam kes ini kesalahan yang dilakukan oleh OKT bukan sahaja telah melanggar peraturan bahkan telah menjejaskan hukum dan status perkahwinannya. Justeru, penalti yang diperuntukkan di dalam enakmen ini adalah suatu yang perlu sebagai mekanisme kawalan daripada berlaku mudarat yang lebih besar.

Penguatkuasaan kesalahan-kesalahan di bawah Enakmen MAIPs

Penguatkuasaan kesalahan bagi enakmen-enakmen di bawah Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Perlis (MAIPs) dijalankan oleh Pegawai Penguatkuasa Agama. Seksyen 79 Enakmen Pentadbiran Agama Islam 2006 Negeri Perlis memperuntukkan seperti berikut:

Majlis boleh melantik daripada kalangan anggota perkhidmatan awam Negeri Perlis seorang Ketua Pegawai Penguatkuasa Agama dan Pegawai-Pegawai Penguatkuasa Agama untuk menjalankan penyiasatan kesalahan-kesalahan di bawah Enakmen ini atau di bawah mana-mana undang-undang bertulis lain yang menetapkan kesalahan-kesalahan terhadap rukun-rukun agama Islam

Kesemua kesalahan ini boleh disiasat dan diambil tindakan oleh Pegawai Penguatkuasa Agama dan terdapat dua kategori kesalahan di dalam kesalahan syariah iaitu kesalahan boleh tangkap dan kesalahan tidak boleh tangkap. Enakmen Tatacara Jenayah Syariah (Negeri Perlis) 2006 (Seksyen 2) menafsirkan kedua-dua kategori kesalahan ini seperti berikut:

Kesalahan boleh tangkap” ertinya sesuatu kesalahan yang boleh dihukum dengan pemenjaraan selama tempoh satu tahun atau lebih yang baginya pada lazimnya Pegawai Penguatkuasa Agama atau pegawai polis boleh menangkap tanpa waran

Kesalahan tak boleh tangkap” ertinya sesuatu kesalahan yang boleh dihukum dengan pemenjaraan selama tempoh kurang daripada satu tahun atau dengan denda sahaja yang baginya pada lazimnya Pegawai Penguatkuasa Agama atau pegawai polis tidak boleh menangkap tanpa waran

Secara tuntasnya semua kesalahan yang terdapat di dalam enakmen-enekmen tersebut boleh disiasat oleh Pegawai Penguatkuasa Agama melainkan kesalahan tidak boleh tangkap yang memerlukan perintah menyiasat daripada Ketua Pendakwa Syarie. Hal ini adalah selaras dengan peruntukan di dalam subseksyen 55 (2) Enakmen Tatacara Jenayah Syariah 2006 Negeri Perlis yang menyatakan bahawa:

Tiada Pegawai Penguatkuasa Agama boleh, dalam sesuatu kes yang melibatkan kesalahan tak boleh tangkap, menjalankan mana-mana kuasa khas berhubung dengan penyiataan yang diberikan oleh Bab ini tanpa perintah Ketua Pendakwa Syarie.

Berdasarkan amalan, Pegawai Penyiayat akan membuat permohonan kepada Ketua Pendakwa Syarie untuk mendapatkan kebenaran bagi memulakan siasatan dan setelah menerima kebenaran daripada Ketua Pendakwa Syarie, siasatan akan dijalankan mengikut prosedur dan tatacara yang diperuntukkan oleh undang-undang. Tatacara untuk menjalankan siasatan juga dipandu oleh Garis Panduan Penguatkuasaan Undang-Undang Jenayah Syariah yang dikeluarkan oleh Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) pada tahun 2007 sebagai agensi penyelarasan diperingkat kebangsaan.¹

Pendakwaan Kesalahan Syariah di bawah enakmen MAIPs

Di negeri Perlis, perlantikan Ketua Pendakwa Syarie diperuntukkan di dalam Enakmen Pentadbiran Agama Islam 2006 Negeri Perlis. Subseksyen 78 (1) enakmen tersebut menyebut bahawa:

Duli Yang Maha Mulia Raja Pemerintah, selepas berunding dengan Majlis, boleh melantik seorang yang layak menjadi Hakim Mahkamah Tinggi Syariah untuk menjadi Ketua Pendakwa Syarie.

Peruntukan ini menjelaskan bahawa Raja Pemerintah Negeri Perlis selaku Ketua Agama Islam bagi negeri Perlis boleh melantik seseorang yang layak untuk menjadi Hakim Mahkamah Tinggi Syariah untuk dilantik sebagai Ketua Pendakwa Syarie. Undang-undang telah memberikan kuasa kepada Ketua Pendakwa Syarie dengan menurut budi bicaranya untuk memulakan pendakwaan dan menjalankan perbicaraan bagi kes kesalahan Syariah termasuklah menghentikan prosiding tersebut pada mana-mana peringkat Mahkamah Syariah (Rashid & Abdul Aziz, 2019). Perkara ini berdasarkan subseksyen 78 (2) enakmen yang sama, yang menyatakan kuasa Ketua Pendakwa Syarie adalah seperti berikut:

Ketua Pendakwa Syarie hendaklah mempunyai kuasa yang boleh dijalankan menurut budi bicaranya bagi memulakan, menjalankan atau memberhentikan apa-apa prosiding bagi sesuatu kesalahan di hadapan mana-mana Mahkamah Syariah.

Kuasa yang ini diberikan kepada Ketua Pendakwa Syarie ini adalah sepertimana kuasa yang diberikan kepada Peguam Negara bagi kesalahan-kesalahan di bawah undang-undang umum yang diperuntukkan dalam Perkara 145(3) Perlembagaan Persekutuan iaitu:

¹ *Arahan Tetap Pengarah Jabatan Agama Islam Negeri 2007 (Garis Panduan Penguatkuasaan Undang-Undang Jenayah Syariah)* telah dikeluarkan oleh Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM) sebagai garis panduan kepada penguatkuasa agama negeri-negeri dalam melaksanakan operasi penguatkuasaan undang-undang kesalahan jenayah syariah. Ia menjadi rujukan kepada Jabatan Agama Islam Negeri-Negeri. Garis panduan ini dirangka oleh satu Jawatankuasa Khas yang diurusetikan oleh Bahagian Penasihat (Seksyen Syariah), Jabatan Peguam Negara. Ahli-ahlinya terdiri daripada wakil-wakil Bahagian Penyelarasan Penguatkuasaan Undang-Undang, JAKIM, Jabatan Kehakiman Syariah Malaysia (JKSM), Polis Di Raja Malaysia (PDRM), Jabatan-Jabatan Agama Islam Wilayah Persekutuan, Selangor, Perak dan Sabah serta Bahagian Pendakwaan dan Bahagian Gubalan, Jabatan Peguam Negara.

Peguam Negara hendaklah mempunyai kuasa yang boleh dijalankan menurut budi bicaranya, untuk memulakan, menjalankan atau memberhentikan apa-apa prosiding bagi sesuatu kesalahan, selain prosiding di hadapan mahkamah Syariah, mahkamah anak negeri atau mahkamah tentera.

Dalam menjalankan kuasanya, Ketua Pendakwa Syarie akan membuat penelitian dan semakan terhadap kertas siasatan yang dikemukakan oleh Pegawai Penguatkuasa Agama untuk tindakan pendakwaan. Dalam proses penelitian kertas siasatan tersebut Ketua Pendakwa Syarie akan memastikan apakah elemen kesalahan yang terdapat di dalam tindakan atau perlakuan tersebut, dan sejauh mana keterangan yang diambil semasa siasatan mencukupi untuk kes tersebut diterima sebagai prima facie kes (Siti Zubaidah Ismail, 2008). Sekiranya kertas siasatan yang dikemukakan tidak mencukupi merit untuk dipertuduhkan, tiada tindakan pendakwaan bagi kertas siasatan tersebut. Manakala bagi kertas siasatan lengkap dan mencukupi merit untuk dipertuduhkan, Ketua Pendakwa Syarie akan memberi arahan untuk memulakan pendakwaan di Mahkamah Syariah (Khairulanuar Ahmad, komunikasi peribadi, 20 Jun 2025).

METODOLOGI

Kajian ini menggunakan pendekatan kualitatif yang bertujuan untuk memahami proses, makna, dan konteks sesuatu isu secara menyeluruh (Creswell, 2013) khususnya dalam kajian yang melibatkan tafsiran undang-undang dan pelaksanaannya dalam realiti sosial. Pendekatan ini membolehkan penyelidik meneliti bagaimana peruntukan undang-undang ditafsir dan diaplikasikan oleh pihak berkuasa, serta faktor-faktor yang mempengaruhi pelaksanaan tersebut. Pemilihan kaedah kualitatif dalam kajian ini bertujuan untuk menumpukan kepada mekanisme, pertimbangan, dan rasional pelaksanaan kompaun. Kaedah ini juga membolehkan penyelidik memahami hubungan antara norma undang-undang dan pelaksanaannya, sekali gus memberikan gambaran yang lebih komprehensif tentang keberkesanan dan cabaran pelaksanaan kompaun dalam konteks undang-undang keluarga Islam di Perlis.

Teknik pengumpulan data yang digunakan merangkumi temubual secara separa berstruktur dan analisis dokumen. Temubual dijalankan untuk memperoleh maklumat mendalam dan perspektif langsung daripada pihak yang terlibat seramai 4 orang yang terdiri daripada Ketua Pendakwa Syarie, Pegawai Penguatkuasa Agama, Pegawai Pejabat Penasihat Undang-Undang, dan Pendaftar Nikah Cerai Rujuk.

Sementara itu, analisis dokumen turut dilakukan terhadap Perlembagaan Persekutuan, Akta Mahkamah Syariah (Bidang Kuasa Jenayah) 1965, Enakmen Jenayah dalam Syarak 1991, Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2006, Enakmen Pentadbiran Agama Islam 2006, Enakmen Tatacara Jenayah 2006, dan Kaedah-Kaedah Undang-Undang Keluarga Islam (Pengkompaunan Kesalahan) Negeri Perlis 2024 dan Garis Panduan Penguatkuasaan Undang-Undang Jenayah Syariah JAKIM 2007, fail-fail kes mahkamah dan kertas-kertas siasatan

DAPATAN KAJIAN DAN PERBINCANGAN

Kompaun dan Perkembangan Proses Penguatkuasaannya di Perlis

Inisiatif untuk mengadakan kompaun bagi kesalahan di dalam Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Perlis) 2006 telah dimulakan pada tahun 2023 dengan mewujudkan peruntukan bagi membolehkan kesalahan di bawah enakmen tersebut dapat diselesaikan secara kompaun. Bahagian Pendakwaan Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Perlis (telah dinaik taraf sebagai Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Perlis pada 1 Januari 2024) telah mengemukakan inisiatif tersebut melalui Jawatankuasa Undang-Undang Syarak Sivil iaitu salah satu jawatankuasa di bawah Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Perlis (MAIPs) dan satu bengkel telah diadakan pada 2,3 dan 4 September 2023 bagi membincangkan inisiatif tersebut (Khairulnazar Ahmad, komunikasi peribadi, 20 Jun 2025). Hasil daripada bengkel tersebut, terdapat tiga cadangan untuk dikemukakan kepada Jawatankuasa Undang-Undang Syarak Sivil MAIPs, iaitu:

- I. Mencadangkan 11 kesalahan di bawah Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2006 yang boleh dikenakan kompaun;
- II. Mencadangkan draf pindaan Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2006 bagi memasukkan punca kuasa untuk mewujudkan kompaun bagi kesalahan dibawah enakmen tersebut;
- III. Mencadangkan draf undang-undang subsidiari iaitu kaedah kompaun kesalahan.

Di dalam Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Perlis) 2006, terdapat 17 kesalahan yang dikenakan penalti dan daripada senarai tersebut sebanyak 11 kesalahan telah dikenal pasti dan berpotensi untuk disenaraikan dalam kesalahan yang boleh dikompaun. Cadangan tersebut telah dibentangkan di dalam mesyuarat penuh Jawatankuasa Undang-Undang Syarak Sivil MAIPs yang dipengerusikan oleh YB Penasihat Undang-Undang Negeri Perlis pada 5 September 2023 (Zusyarafain Yusof, komunikasi peribadi, 20 Jun 2025). Daripada 11 kesalahan yang telah disenaraikan, 7 kesalahan telah diputuskan oleh jawatankuasa untuk dimasukkan di dalam senarai kesalahan yang dibolehkan kompaun. Berikut adalah kesalahan-kesalahan tersebut:

Jadual 2. Tujuh senarai kesalahan yang boleh dikompaun.

Seksyen	Tajuk	Huraian ringkas/ kesalahan	Hukuman
35	Tidak Hadir di hadapan Pendaftar	Gagal hadir di hadapan Pendaftar dalam masa ditetapkan.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan
40	Kesalahan-kesalahan berhubung dengan akad nikah	a) Akad nikah tanpa kebenaran berkahwin atau tanpa dua orang saksi. b) Akad nikah bertentangan dengan Bahagian II	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan

124	Poligami tanpa kebenaran Mahkamah	Lelaki berkahwin lagi semasa perkahwinan sedia ada tanpa kebenaran bertulis dari Mahkamah.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan
125	Perceraian di luar Mahkamah dan tanpa kebenaran Mahkamah	Melafazkan talaq di luar Mahkamah tanpa kebenaran Mahkamah.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan
126	Tidak membuat laporan	Cuai atau tidak membuat laporan yang diwajibkan di bawah enakmen ini.	Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan
132	Persetubuhan luar nikah antara orang yang bercerai	Bersekedudukan semula selepas perceraian tanpa ruju' yang sah.	Denda tidak melebihi RM500 atau penjara tidak melebihi 3 bulan (kesalahan pertama) atau Denda tidak melebihi RM1,000 atau penjara tidak melebihi 6 bulan (kesalahan kedua)
134	Percubaan subahat dan	Percubaan atau bersekongkol dalam melakukan kesalahan di bawah enakmen ini.	Denda atau penjara mengikut kesalahan utama.

Sumber: Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Perlis) 2006

Tujuh jenis kesalahan yang dipilih ini adalah berkaitan kesalahan yang berkaitan prosedur perkahwinan, perceraian dan rujuk. Pemilihan tujuh jenis kesalahan boleh kompaun ini adalah berdasarkan pertimbangan bahawa kesemua kesalahan tersebut adalah kesalahan bersifat pelanggaran prosedur dan kesalahan-kesalahan tersebut dikategorikan di bawah senarai kesalahan yang tidak boleh tangkap.

Bagi memastikan pelaksanaan kompaun terhadap kesalahan yang dicadangkan ini berjalan secara teratur dan memenuhi kehendak undang-undang, kuasa kompaun perlu diwujudkan di dalam enakmen ibu iaitu dengan merujuk kepada Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Perlis) 2006 yang menjadi material kepada inisiatif ini. Proses untuk meminda enakman tersebut memerlukan beberapa peringkat kelulusan iaitu kelulusan dasar daripada Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Perlis (MAIPs) dan Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri (MMKN) sebelum dibentang dan diluluskan oleh Dewan Undangan Negeri Perlis dan seterusnya mendapat perkenan Duli Yang Maha Mulia Tuanku Raja Perlis untuk diwartakan. Berikut adalah kronologi proses untuk meminda enakmen tersebut:

- I. Bengkel Gubalan dan Pindaan telah diadakan pada 2 hingga 4 September 2023 dan telah menghasilkan cadangan pindaan enakmen dan penggubalan undang-undang subsidiari pengkompaunan kesalahan.
- II. Kelulusan Mesyuarat Jawatankuasa Undang-Undang Syarak / Sivil MAIPs, pada 5 September 2023.

- III. Kelulusan Persidangan Mesyuarat MAIPs pada 2 Oktober 2023 (Cabutan Minit Persidangan Mesyuarat MAIPs Bil. 5, 2023).
- IV. Kelulusan Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri Perlis pada 15 November 2023 (Cabutan Minit Mesyuarat MMKN Bil. 34, 2023).
- V. Surat pohon perkenan DYMM Tuanku Raja Perlis telah dihantar oleh MAIPs ke Istana Arau pada 23 November 2023 (Surat JAIPs, 2023).
- VI. Titah perkenan DYMM Tuanku Raja Perlis diperolehi pada 4 Disember 2023 (Surat Pejabat DYMM Tuanku Raja Perlis, 2023).
- VII. Kelulusan Mesyuarat Keempat, Penggal Persidangan Pertama, Dewan Undangan Negeri Perlis Ke-15 pada 14 Disember 2023.
- VIII. Perkenan oleh Duli Yang Maha Mulia Tuanku Syed Sirajuddin Ibni Almarhum Tuanku Syed Putra Jamalullail, Raja Pemerintah Negeri Perlis pada 25 Mac 2024.
- IX. Pindaan diwartakan pada 4 April 2024 dengan nama Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Pindaan) 2023 [Enakmen A69].

Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Pindaan) 2023 atau dirujuk sebagai Enakmen A69, merupakan statut undang-undang yang telah memperuntukkan punca kuasa mengkompaun kesalahan kepada Ketua Pendakwa Syarie. Enakmen A69 memperuntukkan pindaan kepada Seksyen 135 Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Perlis) 2006 dengan menomborkan semula subseksyen 135(3)(i) kepada subseksyen 135(3)(j) dengan memasukkan selepas perenggan (h) dengan perenggan (i) yang merupakan peruntukan baharu iaitu:

“Kesalahan-kesalahan yang boleh dikompaun oleh Ketua Pendakwa Syarie, kadar dan tatacara pengkompaunan di bawah enakmen ini.”

Susunan baharu perenggan bagi subseksyen 135(3)(h), 135(3)(i), 135(3)(j) di dalam Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam (Negeri Perlis) 2006 adalah seperti berikut:

- (h) *hukuman-hukuman kerana melanggar atau tidak mematuhi mana-mana kaedah yang dibuat di bawah Enakmen ini; dan*
- (i) *kesalahan-kesalahan yang boleh dikompaun oleh Ketua Pendakwa Syarie, kadar dan tatacara pengkompaunan di bawah Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam Negeri Perlis.*
- (j) *lain-lain perkara bagi maksud melaksanakan Enakmen ini.*

Kewujudan subseksyen 135 (3)(i) yang memberikan kuasa kompaun kepada Ketua Pendakwa Syarie, dan kuasa untuk menetapkan kadar serta mengadakan tatacara kompaun ini telah membolehkan tindakan seterusnya dibuat iaitu mewujudkan undang-undang subsidiari bagi menjelaskan tatacara pelaksanaannya.

Penggubalan Undang-Undang Subsidiari bagi Prosedur Kompaun

Undang-undang subsidiari merupakan undang-undang kecil yang digubal daripada enakmen enakmen ibu. Pada kebiasaannya undang-undang subsidiari diwujudkan bagi menjelaskan tatacara atau proses yang perlu dipatuhi bagi memenuhi kehendak enakmen ibu. Punca kuasa untuk mewujudkan undang-undang subsidiari adalah terkandung di dalam enakmen ibu. Dalam konteks pelaksanaan kompaun bagi kesalahan undang-undang keluarga di negeri Perlis, setelah enakmen ibu iaitu Enakmen Undang-Undang Keluarga Islam 2006 dipinda dengan merujuk kepada Enakmen A69, undang-undang subsidiari telah digubal bagi

memperincikan tatacara kompaun tersebut. Proses menggubal undang-undang subsidiari tidak mengambil masa yang lama kerana ia telah dicadangkan bersama semasa pindaan enakmen ibu dibuat. Proses ini diurusetikan oleh Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Perlis selaku jabatan yang bertanggungjawab kepada undang-undang subsidiari tersebut. Pada 4 September 2024, Majlis Mesyuarat Kerajaan Negeri telah meluluskan cadangan pewujudan undang-undang subsidiari tersebut (Cabutan Minit MMKN 197/2024 bertarikh 4 September 2024) dan telah diwartakan pada 28 November 2024. Undang-undang subsidiari tersebut telah digazetkan dengan nama Kaedah-Kaedah Undang-Undang Keluarga Islam (Pemkompaunan Kesalahan) Negeri Perlis 2024. Kaedah ini mengandungi tujuh pasal yang merangkumi nama, tafsiran, kesalahan yang boleh dikompaun, tatacara mengkompaun, persetujuan kompaun, pembayaran kompaun, dan pendakwaan bagi yang tidak bayar kompaun.

Pelaksanaan kompaun melalui Kaedah-Kaedah Undang-Undang Keluarga Islam (Pemkompaunan Kesalahan) Negeri Perlis 2024 yang digubal ini telah melibatkan beberapa agensi iaitu Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Perlis selaku agensi yang bertanggungjawab terhadap kaedah ini, Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Negeri Perlis selaku agensi penguatkuasa, Jabatan Kehakiman Syariah Negeri Perlis selaku badan pengadilan (Mahkamah Syariah), Jabatan Kewangan Negeri Perlis selaku agensi yang menerima hasil bayaran kompaun, Majlis Agama Islam dan Adat Istiadat Melayu Perlis selaku pemegang taruh bagi agensi agama dan Pejabat Penasihat Undang-Undang Negeri Perlis selaku agensi penasihat.

Kompaun Kesalahan Syariah dan Prosedur Pelaksanaannya

Sesuai pelanggaran prosedur perkahwinan boleh dikenakan penalti seperti mana yang diperuntukkan di dalam Undang-Undang Keluarga Islam. Isu yang timbul dalam proses ini adalah penguatkuasaan undang-undang terhadap pelanggaran prosedur tersebut tidak dapat dilaksanakan dengan berkesan kerana pihak yang melakukan kesalahan tersebut tidak memberi kerjasama untuk hadir memberi keterangan semasa siasatan sebelum didakwa di Mahkamah Syariah. Melalui pelaksanaan kompaun, permohonan pendaftaran yang melibatkan kesalahan boleh kompaun tidak akan diproses oleh Bahagian Pentadbiran Keluarga Islam JAIPs yang menguruskan urusan pendaftaran sehingga pihak yang melakukan kesalahan selesai membayar kompaun. (Ahmad Sirajuddin Abdul Satar, komunikasi peribadi, 13 Jun 2025).

Siasatan terhadap kesalahan boleh kompaun dilakukan sejurus selepas menerima maklumat daripada Bahagian Pentadbiran Keluarga Islam JAIPs dan bagi mempercepatkan proses siasatan ini, Ketua Pendakwa Syarie telah mengambil inisiatif memberi Perintah Menyiasat (order to investigate) secara menyeluruh (blanket approval). Perintah Menyiasat secara menyeluruh ini diberikan dalam tempoh tertentu dan ia mula diberikan pada 1 April 2025 hingga 1 April 2026, dan perlu diperbaharui semula setelah tamat tempoh. (Khadijah Hariri, komunikasi peribadi, 13 Jun 2025).

Setelah siasatan dijalankan, pegawai penyiasat akan membuat syor kepada Ketua Pendakwa Syarie bagi mendapatkan keizinan untuk menawarkan kompaun kepada orang yang melakukan kesalahan. Ketua Pendakwa Syarie akan memberi keizinan kepada Pengarah Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Perlis atau wakilnya untuk menawarkan kompaun orang yang melakukan kesalahan dan kompaun tersebut perlu dijelaskan dalam tempoh tiga puluh hari dari tarikh kompaun dikeluarkan. Sekiranya orang yang dikompaun gagal menjelaskan kompaun dalam tempoh yang ditetapkan, pendakwaan akan dibuat ke atas orang yang dikompaun.

Prosedur pelaksanaan kompaun ini melibatkan integrasi beberapa agensi iaitu Jabatan Hal Ehwal Agama Islam Perlis yang menjalankan pendaftaran dan siasatan, dan Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Perlis yang menjalankan kuasa kompaun dan Pejabat Kewangan Negeri selaku pemungut hasil kompaun. Berikut adalah ringkasan bagi aktiviti kompaun ini:

Jadual 3. Ringkasan Aktiviti Pelaksanaan Kompaun

Bil.	Aktiviti	Peranan	Punca Kuasa
1.	Melaporkan maklumat kesalahan kepada Bahagian Penguatkuasaan melalui permohonan untuk mendaftarkan rekod perkahwinan / perceraian	Bahagian Pentadbiran Keluarga Islam	Seksyen 54 Enakmen Tatacara Jenayah Syariah 2006 Negeri Perlis
2.	Mencatat maklumat yang diterima di dalam Borang 5	Bahagian Penguatkuasaan	Seksyen 54 Enakmen Tatacara Jenayah Syariah 2006 Negeri Perlis
3.	Memohon arahan untuk menyiasat daripada Ketua Pendakwa Syarie	Pegawai Penyiasat Bahagian Penguatkuasaan	Subseksyen 55 (2) Enakmen Tatacara Jenayah Syariah 2006 Negeri Perlis
4.	Perintah untuk menyiasat dikeluarkan oleh Ketua Pendakwa Syaria	Ketua Pendakwa Syarie	Subseksyen 55 (2) Enakmen Tatacara Jenayah Syariah 2006 Negeri Perlis
5.	Sasatan dijalankan ke atas OYDS	PPA	Seksyen 55 Enakmen Tatacara Jenayah Syariah 2006 Negeri Perlis
6.	Syor untuk kompaun dicadangkan oleh Pegawai Penguatkuasa Agama	PPA	Kaedah 4, Kaedah-Kaedah Undang-Undang Keluarga Islam (Pengkompaunan Kesalahan) 2024
7.	Keizinan untuk mengeluarkan kompaun.	Ketua Syarie	Subkaedah 3(2), Kaedah-Kaedah Undang-Undang Keluarga Islam (Pengkompaunan Kesalahan) 2024

8.	Tawaran kompaun Pengarah dikeluarkan kepada OYDS	Kaedah 4, Kaedah-Kaedah Undang-Undang Keluarga Islam (Pengkompaunan Kesalahan) 2024
9.	OYDS membayar kompauan. OYDS	Kaedah 6, Kaedah-Kaedah Undang-Undang Keluarga Islam (Pengkompaunan Kesalahan) 2024
10.	Tindakan pendakwaan ke atas OYDS yang tidak membayar kompaun	Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Perlis
Kaedah 7, Kaedah-Kaedah Undang-Undang Keluarga Islam (Pengkompaunan Kesalahan) 2024

Kadar, Tempoh Bayaran dan Prestasi Pelaksanaannya

Subkaedah 4(1) Kaedah-Kaedah Undang-Undang Keluarga Islam (Pengkompaunan Kesalahan) Negeri Perlis 2024 memperuntukkan kadar kompaun yang boleh dikenakan kepada orang yang melakukan kesalahan adalah tidak melebihi lima puluh peratus (50%) daripada denda maksimum bagi sesuatu kesalahan yang disenaraikan. Dalam konteks pelaksanaan kompaun ini, Pengarah JAIPs telah diberi kuasa oleh Ketua Pendakwa Syarie untuk menawarkan kompaun dan menetapkan kadar kompaun tersebut. Hal ini dilihat sebagai suatu kaedah untuk tidak memusatkan kuasa kompaun bagi mengelak daripada berlaku salah guna kuasa atau tohmahan dalam pelaksanaannya. Sehingga 31 Disember 2025, seramai 761 orang telah dikompaun di atas pelbagai kesalahan daripada tujuh kesalahan yang disenaraikan dalam subkaedah 3 (1). Jumlah ini telah mencatat kutipan hasil kompaun sebanyak RM 302,700.00 (Bahagian Rekod dan Dokumentasi Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Perlis, 2025).

Di dalam satu kes kompaun yang direkodkan oleh Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Perlis, pihak yang dikenakan kompaun telah membayar kompaun dan kes direkodkan sebagai selesai tanpa pendakwaan (Kertas Siasatan JAIPs No. 2601-L0109-721-0022). Dalam kes ini, si suami telah membuat pengesahan lafaz cerai dan mendapat perintah daripada Mahkamah Rendah Syariah Kangar Perlis. Si suami telah hadir di Bahagian Pentadbiran Keluarga Islam JAIPs untuk membuat pendaftaran. Semasa si suami membuat permohonan untuk mendaftar perceraian tersebut, petugas di Bahagian Pentadbiran Keluarga Islam JAIPs telah mengesan satu kesalahan yang dilakukan oleh si suami iaitu kesalahan perceraian di luar mahkamah dan tanpa kebenaran mahkamah yang telah disenaraikan sebagai kesalahan yang boleh dikompaun berdasarkan Kaedah-Kaedah Undang-Undang Keluarga Islam (Pengkompaunan Kesalahan) Negeri Perlis 2024. Permohonan si suami tersebut dihentikan seketika bagi memberi laluan kepada proses kompaun pada hari yang sama. Petugas di Bahagian Pentadbiran Keluarga Islam JAIPs telah membuat aduan dengan mengisi Borang 5 dan memanjangkannya kepada Bahagian Penguatkuasa JAIPs. Pegawai Penguatkuasa Agama, setelah menerima Borang 5 tersebut, telah memulakan siasatan berdasarkan perintah untuk menyiasat yang diberikan oleh Ketua Pendakwa Syarie secara kebenaran meluas dalam tempoh tertentu (blanket approval). Setelah selesai siasatan, pegawai penyiasat telah membuat syor kepada Ketua Pendakwa Syarie untuk

mengeluarkan kompaun kepada si suami tersebut. Ketua Pendakwa Syarie telah memberi keizinan untuk kompaun kepada Pengarah JAIPs melalui kebenaran meluas dalam tempoh tertentu (blanket approval) yang telah dikeluarkan. Si suami tersebut telah dikenakan kompaun sebanyak RM250.00 dan si suami telah menjelaskan kompaun pada hari yang sama dan kes direkodkan sebagai selesai tanpa pendakwaan (Kertas Siasatan JAIPs No. 2601-L0109-721-0022).

KESIMPULAN

Kesimpulannya, pelaksanaan kompaun dalam konteks undang-undang jenayah Islam merupakan satu mekanisme yang berasaskan prinsip penyelesaian damai (*ṣulḥ*) dan maslahat, selagi tidak bercanggah dengan hak-hak Allah dan prinsip keadilan syariah. Meskipun tiada di dalam nas secara langsung berkaitan pelaksanaan kompaun, namun ia adalah dalam ruang lingkup ijtihad dan pembaharuan dalam pelaksanaan perundangan syariah bagi membantu mencapai keberkesanan undang-undang syariah. Ia sesuai diaplikasikan dalam kesalahan takzir dan kes-kes ringan, serta terbukti dapat meningkatkan keberkesanan penguatkuasaan, mengurangkan beban mahkamah dan memberi ruang pendidikan kepada masyarakat. Oleh itu, penerapan kompaun dalam sistem perundangan Islam kontemporari, termasuk melalui pindaan enakmen dan penggubalan kaedah pelaksanaan, perlu digarap secara teliti, beretika dan berpandukan kepada kerangka maqasid Syariah.

Pelaksanaan kaedah kompaun kesalahan enakmen undang-undang keluarga Islam ini telah memberi kesan yang positif kepada penyelarasan hal ehwal perkahwinan, penguatkuasaan dan pendakwaan. Dengan adanya inisiatif untuk mengadakan kompaun ini, dapat menyumbang kepada peningkatan pendaftaran perkahwinan atau perceraian yang tidak didaftarkan sebelum ini dan dapat menarik perhatian orang yang terlibat untuk hadir secara sukarela. Hal ini kerana urusan yang melibatkan kesalahan tersebut dapat diselesaikan dalam masa sehari dan sekaligus dapat menguatkuasakan undang-undang yang ada. Dari sudut pendakwaan kesalahan syariah, pelaksanaan kompaun ini dapat mengurangkan lambakkan kes akibat daripada ketidak hadiran tertuduh ke Mahkamah Syariah semasa pertuduhan dibuat. Keengganan pihak-pihak yang terlibat untuk hadir ke Mahkamah Syariah semasa pertuduhan dibuat adalah berkemungkinan kerana urusan pendaftaran pernikahan atau perceraian mereka telah selesai. Sebaliknya dengan pelaksanaan ini, urusan pendaftaran mereka tidak boleh diselesaikan seandainya mereka tidak membayar kompaun.

Dari sisi lain, pelaksanaan ini masih mempunyai ruang untuk dikaji kerana tempoh pelaksanaannya masih awal iaitu bermula 1 April 2025 dan kajian perbandingan masih belum dapat dibuat. Di antara perkara lain yang boleh diteliti adalah sejauh mana pelaksanaan kompaun terhadap tujuh kesalahan yang disenaraikan mencapai matlamat syarak dalam konteks penguatkuasaan dan pendakwaan kesalahan syariah. Selain itu, kajian juga boleh dilihat ke atas tindakan penurunan kuasa Ketua Pendakwa Syarie kepada Pengarah JAIPs untuk menawar dan mengeluarkan kompaun seperti yang diperuntukkan di dalam subseksyen 4(1) kaedah tersebut yang dilihat boleh membuka ruang untuk pihak yang terlibat melakukan tawar menawar yang boleh membuka kepada salah guna kuasa dan rasuah. Selain kuasa untuk menawarkan kompaun, kuasa yang diberikan untuk melanjutkan pembayaran denda juga tidak dinyatakan dengan jelas di dalam kaedah tersebut.

DEKLARASI

Penghargaan Tidak berkenaan.	Konflik Kepentingan Penulis memperakukan bahawa tiada konflik kepentingan yang terlibat.
Sumbangan Penulis Mohd Husni Za'im: Konseptual, metodologi, analisis dan penyelidikan. Jasni Sulong: Pemerolehan dana dan penyeliaan. Mohd Mahyeddin: Semakan dan penyuntingan manuskrip. Semua penulis telah membaca dan memperakukan draf akhir manuskrip.	Perakuan Etika Perakuan etika tidak diperlukan bagi kajian ini kerana ia tidak melibatkan peserta manusia, haiwan atau data peribadi.
Kebolehdapatan Data Semua data yang dijana atau dianalisis dalam kajian ini telah dimasukkan dalam artikel yang diterbitkan.	Penggunaan Kecerdasan Buatan (AI) Tidak berkenaan.

RUJUKAN

- Ahmad Ibrahim (1993). Undang-Undang Keluarga Islam, *Jurnal Hukum*. 8(2): 1414.
- Ahmad Ibrahim. (1993). Undang-Undang Keluarga Islam. *Jurnal Hukum*, 3(2) 9-13.
- Alias Azhar. (2018). Integrasi Hisbah dan Dakwah Dalam Prosedur Penguatkuasaan Undang-Undang Kesalahan Maksiat dan Jenayah Khalwat di Malaysia. *SYARIAH: Jurnal Hukum dan Pemikiran*, 18(1)119-138.
- Aqilah Junaidi, Siti Aisyah Samudin. (2022). Penetapan Hukuman Bagi Kesalahan Jenayah Syariah di Malaysia: Analisis Perbandingan Mengikut Undang-Undang Dan Fiqh. *Jurnal Islam dan Masyarakat Kontemporari*, 23(2)324-346.
- Azman Ab Rahman, Muhammad Najib Abd Wakil, Syed Mohd Najib Syed Omar, Hasnizam Hashim, Zahari Mahad Musa, Irwan Mohd Subri, Mursyid Junaidi Mohd Faisal Yeap. (2019). Kutipan Zakat Di Negeri Lain Oleh Ejen Dan Amil Tidak Bertauliah Menurut Syarak. *Journal of Fatwa Management and Research Jurnal Pengurusan dan Penyelidikan Fatwa*, SeFPIA 2018 SPECIAL EDITION 16-30.
- Bahagian Rekod dan Dokumentasi Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Perlis, 2025.
- Cabutan Minit Mesyuarat MMKN Bil. 34/2023.
- Cabutan Minit MMKN 197/2024 bertarikh 4 september 2024.
- Cabutan Minit Persidangan Mesyuarat MAIPs Bil. 5/2023
- Creswell, J. W. (2013). *Qualitative Inquiry and Research Design: Choosing Among Five Approaches* (3rd ed.). SAGE Publications.
- Enakmen Pentadbiran Agama Islam 2006.
- Enakmen Tatacara Jenayah Syariah 2006 Negeri Perlis.
- Enakmen Tatacara Jenayah Syariah 2006.
- JAKIM. (2007). Arahan Tetap Pengarah Jabatan Agama Islam Negeri (Garis Panduan Penguatkuasaan Undang-Undang Jenayah Syariah).
- Kertas Siasatan JAIPs No. 2601-L0109-721-0022.
- Mahkamah Rendah Syariah Kangar Perlis, No. kes 2504-L0209-714-0025
- Mahmood Zuhdi Ab. Majid, (1997). *Pengantar Undang-undang Islam di Malaysia*. Kuala Lumpur. Penerbit Universiti Malaya.
- Mahmud Saedon. (1990). Bidangkuasa Mahkamah Syariah. *Jurnal Hukum*, 7(1)17-22.
- Mohd Na'im Hj Mokhtar, (2023, Februari 4). Hukuman Alternatif Kesalahan Jenayah Syariah Perlu Dikaji. *Berita Harian*, hlmn.21
- Othman Ishak. (1980). Ijtihad Dalam Perundangan Islam. *Jurnal Hukum*, 1(II)12-16.
- Paizah Haji Ismail. (2007). Kedudukan Mazhab Syafi'i Dalam Undang-Undang Jenayah Islam Di Malaysia. *Jurnal Fiqh*, (4)237-250.

- Pendakwa Raya lwn Perdeep Singh (1999) 3 SLR 116
- Perkara 145 (3) Perlembagaan Persekutuan.
- Rashid, T.A, & Abdul Aziz, T.N.R. (2019). Persediaan Pendakwaan dan Peranan Ketua Pendakwa Syarie di Mahkamah Syariah. *Jurnah Maw'izah*, 2:86-93.
- Mohamad Ridhuan Mohd Zawawi, Wafaa' Yusof, Zaini Nasohah & Anwar Fakhri Omar. (2016). Pembaharuan Fatwa dan Institusinya Dalam Mengintegrasikan Keadilan Restoratif Bagi Menangani Ajaran Sesat di Malaysia. *Journal of Fatwa Management and Research| Jurnal Pengurusan dan Penyelidikan Fatwa*, Jan. 2026, Vol. 31, No.1:239-260.
- Muhammad Safwan Harun, Luqman Haji Abdullah & Muhamad Ikhlas Rosele. (2018). Nilai Universal Dan Hubungannya Dalam Syariat Menurut Perspektif Maqasid Al-Shari'ah. *Journal of Fatwa Management and Research Jurnal Pengurusan dan Penyelidikan Fatwa*, SeFPIA 2018 SPECIAL EDITION 128-138.
- Road Transport Act 1987 s.120
- Rohayu Abdul Ghani & Engku Ahmad Zaki Engku Alwi. (2007). Pengantar undang-undang jenayah syariah. Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.
- Rubiah Omar. (2021, Oktober 31). Takut Isteri Tahu Dimadu Alasan Tak Daftar Semula Nikah Sempadan. Sinar Harian.
- Seksyen 2, Enakmen Tatacara Jenayah Syariah 2006 Negeri Perlis
- Siti Aishah Borhanuddin, Mahamatuyiding Samah, Mohd Norhusairi Mat Hussin. (2025). Mekanisme Penguatkuasaan Kesalahan Matrimoni Perkahwinan Tanpa Kebenaran Bagi Orang Islam di Negeri Johor. *Malaysian Journal of Syariah and Law*, 13(1), 18-34.
- Siti Zubaidah Ismail. (2008). Dasar Penguatkuasaan dan Pendakwaan Jenayah Syariah di Malaysia: Satu Analisis. *Jurnal Syariah*, 16:537-554
- Siti Zubaidah Ismail. (2013). *Undang-Undang Jenayah Islam Di Malaysia: Isu dan Cabaran*. Penerbit Universiti Kebangsaan Malaysia.
- Subseksyen 78 (2) Enakmen Pentadbiran Agama Islam 2006
- Sumber Bahagian Rekod dan Dokumentasi Jabatan Pendakwaan Syariah Negeri Perlis.
- Surat JAIPs kepada Pejabat DYMM Tuanku Raja Perlis di Istana Arau bertarikh 23 November 2023.
- Surat Pejabat DYMM Tuanku Raja Perlis bertarikh 4 Disember 2023.
- Warta Kerajaan Negeri Perlis bertarikh 28 November 2024.

